

Геннадій Іванович Глобенко,

кандидат юридичних наук, доцент,
Харківський національний університет
внутрішніх справ,
кафедра кримінального процесу та
організації досудового слідства (професор);
 <https://orcid.org/0000-0002-1533-9213>,
e-mail: globenko16@ukr.net

**СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ
ІНСТИТУТУ РЕАБІЛІТАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ**

Проведено теоретичне дослідження розвитку наукових уявлень щодо інституту реабілітації у кримінальному процесі. Здійснено детальний аналіз юридичної літератури, а також законодавства України, деяких країн Європейського Союзу та пострадянського простору з питань, що стосуються теми дослідження. Виокремлено окремі прогалини правового регулювання окреслених аспектів, на підставі чого сформульовано пропозиції щодо вдосконалення положень законодавства, в тому числі щодо конкретизації поняття «реабілітація».

Ключові слова: завдання кримінального провадження, стандарти, інститут, реабілітація, відшкодування шкоди, поновлення порушених прав.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

На сучасному етапі державотворення в Україні створюється принципово нова модель кримінального процесу, яка має відповідати міжнародно-правовим та європейським стандартам і принципам, за якими людина, її права та свободи є найвищою соціальною цінністю. Для належної реалізації вказаних приписів у своєму арсеналі держава повинна мати відповідні процедури й інститути. Одним із чинників, що безпосередньо відповідає вимогам ефективності та гарантує захист прав і свобод людини та громадянина у відносинах між державою та особою, є інститут реабілітації. Проте факти численних звернень до Європейського суду з прав людини осіб, які незаконно або безпідставно притягалися до кримінальної відповідальності в Україні, та наявність відповідних рішень на їх користь указують, що положення чинного законодавства стосовно відшкодування шкоди, завданої неправомірними діями судових і правоохоронних органів, та практики їх застосування під час кримінального провадження потребують подальшого вдосконалення.

Стан дослідження проблеми

Теоретичним дослідженням окремих аспектів законодавчого регулювання інституту реабілітації у кримінальному процесі в різні часи присвятили свою увагу такі науковці, як Ф. Н. Багаутдінов, Б. Т. Безлепкін, Т. М. Добровольська, О. В. Капліна, М. Р. Мазур, В. Т. Нор, Т. Т. Таджигєв, В. М. Тертишник, М. Я. Шило, М. Є. Шумило, В. В. Ченцов та ін. Роботи цих та інших учених мають важливе наукове і практичне значення, однак інститут реабілітації в положеннях КПК України і досі належним чином не розкрито, а викладено фрагментарно, у вигляді відповідних посилань на окремі закони, що не може не позначитися на практиці його застосування. Сьогодні в державі відсутні комплексні наукові дослідження як сутності, так і процедури здійснення реабілітації. Визначення цих аспектів є актуальним також у зв'язку з імплементацією до правової системи України міжнародно-правових актів, що визначають принципи здійснення правосуддя.

Мета і завдання дослідження

Метою цієї статті є дослідження сучасного стану нормативно-правової регламентації інституту реабілітації у кримінальному процесі України. Відповідно до поставленої мети *завданнями* дослідження є такі: визначення сутності поняття «реабілітація» та його нормативне закріплення на окремих етапах розвитку України, встановлення недоліків нормативно-правової регламентації вказаної сфери суспільних відносин та розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо можливих шляхів їх усунення.

Наукова новизна дослідження

У статті на підставі детального аналізу нормативно-правових актів, що регулюють відносини в досліджуваній сфері, і теоретичних напрацювань викладено авторське бачення поняття «реабілітація» та запропоновано віднести реабілітацію до завдань кримінального провадження, передбачених ст. 2 КПК України.

Виклад основного матеріалу

Минуло майже вісім років із дня набрання чинності КПК України 2012 р. У зв'язку з недосконалістю протягом усього цього часу він систематично вдосконалювався. У цілому за зазначений період до змісту КПК було внесено понад дев'яносто змін і доповнень, які дещо впорядкували діяльність правозастосовних органів та синхронізували його положення з іншими нормативними актами. Утім, деякі проблемні аспекти, серед яких і питання реабілітації, продовжують залишатися без належного вирішення.

Світова спільнота визнала об'єктивну необхідність існування правових норм, спрямованих на захист жертв, які незаконно або необґрунтовано зазнали кримінальних переслідувань і засудження. Так,

наприклад, ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. передбачає право кожного, хто постраждав від арешту або затримання, здійснених у супереччю положенням цієї статті, на відшкодування¹. Подібні до цього приписи також містяться в багатьох міжнародно-правових актах, зокрема у ст. 8 Загальної декларації прав людини (1948 р.)² та ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права (1966 р.)³.

Перш за все, сутність досліджуваного інституту у правовому суспільстві необхідно пов'язувати з витоками формування поняття «реабілітація». На думку Н. І. Миролюбова, вперше для позначення найдавнішого інституту помилування засудженого з поновленням усіх його колишніх прав (*rehabilitatio* – поновлення) його використав середньовічний французький легіст Блейніанус [1, с. 17]. Утім, у зв'язку з розвитком суспільних відносин і зміною ставлення суспільства до призначення покарання поняття «реабілітація» стало набагато ширшим за первісне визначення помилування.

Сьогодні серед учених-правознавців з окресленого питання немає єдності думок, а отже, висловлюються різноманітні судження. Зокрема, Б. Т. Безлепкін розуміє під реабілітацією виправдання підсудного або закриття кримінальної справи щодо обвинуваченого, а також підозрюваного за відсутністю події чи складу злочину або через недоведеність участі вказаних осіб у вчиненні злочину [2, с. 17–18]. На нашу думку, погляди науковця є не безспірними, оскільки реабілітація має охоплювати не лише постановлення виправдувального рішення і зазначене коло учасників, а й належну реалізацію цього рішення щодо відшкодування шкоди та поновлення порушених прав.

На переконання В. Ю. Назімова, реабілітація – це інститут кримінального процесу, який передбачає відшкодування майнової та моральної шкоди, а також поновлення різних прав особи, яку необґрунтовано піддали кримінальному переслідуванню або до якої необґрунтовано були застосовані заходи кримінально-процесуального примусу [3, с. 213]. Таке тлумачення також не позбавлене недоліків, які полягають у тому, що поновленню вказаних прав має передувати ухвалення відповідного процесуального рішення.

¹ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 31.10.2020).

² Загальна декларація прав людини : від 10.12.1948 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 31.10.2020).

³ Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966 р. // Збірник нормативних актів з питань правозахисної діяльності / упоряд. С. Ф. Гончаренко. Київ : Юрінком Інтер, 1995. С. 38–44.

Більш розширені та схожі за своїм змістом визначення реабілітації дають О. В. Капліна, М. Р. Мазур та А. О. Суховіліна, які розглядають її крізь призму встановленого законом порядку поновлення справедливості щодо особи в межах кримінального процесу, який полягає в поновленні її порушених прав і свобод, відшкодуванні за рахунок держави в повному обсязі фізичної, майнової та моральної шкоди, завданої особі незаконним і необґрунтованим кримінальним переслідуванням, незаконним засудженням або неправосудним судовим рішенням про застосування примусового заходу медичного чи виховного характеру [4, с. 8; 5, с. 14; 6, с. 36–37].

На підставі детального аналізу положень чинного законодавства і теоретичних напрацювань з досліджуваного питання вважаємо, що реабілітація – це встановлений законом на підставі відповідного кримінального процесуального рішення порядок визнання невинуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення, поновлення її порушених прав і свобод та відшкодування (компенсації) за рахунок держави в повному обсязі фізичної, майнової та/або моральної шкоди, заподіяної особі незаконним або необґрунтованим притягненням до кримінальної відповідальності, незаконним засудженням чи неправосудним судовим рішенням про застосування примусового заходу медичного або виховного характеру.

Ретроспективний аналіз різних історичних етапів розвитку суспільства вказує на постійну наявність слідчо-судових помилок, що заподіювали особам, які потрапили до сфери кримінального судочинства, відповідну шкоду. Так, наприклад, вивчення правових пам'яток дозволяє дійти висновку, що норми, які передбачали відповідальність суддів за заподіяну ними шкоду, виникли ще в XV ст., зокрема, в Новгородській судній грамоті існувала ст. 28, що визначала порядок розгляду земельних спорів і встановлювала обов'язок судді відшкодувати позивачеві збитки в разі порушення ним процесуальних строків¹.

У Конституції Пилипа Орлика 1710 р. також були статті щодо захисту недоторканності вольностей і права власності козаків, а також декларувалася ідея поновлення «всіх природних прав та рівності» [7, с. 28].

Досліджуючи генезис інституту реабілітації на теренах Російської імперії, до складу якої входила більшість території сучасної України, А. В. Бажанов та О. В. Хімичева констатували, що завдяки розвитку доктринальних поглядів учених-процесуалістів тих часів та нормотворчої діяльності законодавців протягом багатьох століть до початку XX ст. на її території почав формуватися і набувати справжніх рис гуманний інститут відшкодування майнової шкоди реабілітованому

¹ Новгородская Судная грамота // Российское законодательство X–XX веков : в 9 т. / отв. ред. О. И. Чистякова. М., 1984. Т. 1. С. 304–308.

у кримінальному судочинстві [8, с. 119]. У цей період були ухвалені нормативно-правові акти, що регулювали питання цивільно-правової відповідальності у сфері правосуддя та відшкодування шкоди, заподіяної суддями, чиновниками поліції, прокурорами та їх товаришами. Основними з них були Уложення про покарання кримінальні та виправні 1845 і 1885 років, Закони цивільні 1851 р. та Статут кримінального судочинства 1864 р. [9, с. 7–8]. При цьому реабілітація за термінологією тих часів розглядалася як винагорода за шкоду і збитки, заподіяні особі безпідставним притягненням до суду. Реалізація названих норм здійснювалася на судових стадіях кримінального судочинства.

Зовсім інший підхід законодавця до інституту реабілітації склався у радянський період розвитку України, коли ідея відповідальності держави перед особою тривалий час не була чітко сформульована як в юридичній літературі, так і в законодавстві. Дискусії щодо можливості законодавчого закріплення досліджуваного інституту розпочалися лише з другої половини 1953 р. У контексті розгляду цього питання К. Ф. Гуценко цілком слушно звертав увагу на те, що це сталося під впливом широкого розголосу відомостей про масові незаконні репресії 1930–1950-х років. Саме цей чинник, як зазначає дослідник, підштовхнув до включення в Основи цивільного законодавства Союзу РСР і союзних республік від 8 грудня 1961 р. положення щодо можливості відшкодування шкоди реабілітованим громадянам [10, с. 61]. Водночас держава тривалий час неадекватно реагувала на такі порушення. Так, у радянський період до 1971 р. на підставі Постанови Ради Міністрів СРСР 1955 р. і Постанови Пленуму Верховного Суду СРСР «Про судову практику у цивільних трудових справах» від 13 вересня 1957 р. незаконно засуджені отримували компенсацію в розмірі до двох місячних окладів незалежно від фактично відбутого ними терміну позбавлення волі¹.

У подальшому радянське законодавство також не приділяло належної уваги висвітленню питань, пов'язаних із реабілітацією, а частіше повністю ухилялось від цієї проблеми. Саме тому в положеннях КПК УРСР 1960 р. ст. 53-1 «Обов'язок органу дізнання, слідчого, прокурора і суду щодо вжиття заходів до відшкодування шкоди, заподіяної громадянину незаконними діями» з'явилася лише на підставі Указу Президії Верховної Ради Української РСР «Про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу Української РСР» від 16 квітня 1984 р.²

¹ О судебной практике по гражданским трудовым делам : Постановление Пленума Верховного Суда СССР от 13.09.1957. *Бюллетень Верховного Суда СССР*. 1957. № 5.

² Про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального кодексу Української РСР : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від

На жаль, щодо досліджуваного питання в положеннях КПК України 2012 р. законодавець зберіг позицію своїх попередників. Так, чинне кримінальне процесуальне законодавство не містить окремої норми, що безпосередньо стосується розглядуваного інституту, а також не дає тлумачення терміна «реабілітація», хоча декілька разів використовує його у своїх приписах (п. 6 ч. 2 ст. 52, п. 5 ч. 1 ст. 284, ст. 525 КПК України), що стосуються виключно реабілітації підозрюваного або обвинуваченого після його смерті.

Слід зазначити, що більшість кримінально-процесуальних кодексів країн пострадянського простору передбачає норми, що стосуються цього питання. У межах нашого дослідження зосередимо увагу на законодавстві лише окремих країн.

Зокрема, білоруський законодавець включив до КПК главу 48 «Провадження з відшкодування шкоди, заподіяної фізичній чи юридичній особі незаконними діями органу, що здійснює кримінальний процес», де розкрив поняття моральної, фізичної і майнової шкоди, а також поняття порушення трудових, пенсійних, житлових та інших особистих немайнових прав фізичної особи. Крім цього, глава містить перелік осіб, які можуть претендувати на відшкодування заподіяної шкоди. Також варто зауважити, що положення ст. 465 КПК Республіки Білорусь зобов'язують орган, що здійснював кримінальний процес і визнав за громадянином право на відшкодування шкоди, офіційно перед ним вибачитися¹.

КПК Республіки Вірменія не містить окремого розділу, присвяченого реабілітації, однак ст. 22 «Поновлення прав постраждалих від судових помилок» передбачає право виправданої особи на поновлення своїх прав і відшкодування заподіяної їй шкоди, а також закріплює за органами досудового розслідування обов'язок вжити заходів щодо поновлення порушених прав громадянина. Крім цього, у ст. 66 дається поняття виправданої особи та конкретизуються її права².

КПК Республіки Казахстан містить главу 4 «Реабілітація. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органу, що здійснює

16.04.1984 № 6834-X // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/6834-10> (дата звернення: 31.10.2020). Втратив чинність.

¹ Уголовно-процесуальний кодекс Республіки Беларусь : Закон Республіки Беларусь от 16.07.1999 № 295-3 // Левоневский Валерий Станиславович : сайт. URL: <http://pravo.levonevsky.org/bazaby11/republic48/text116.htm> (дата звернення: 31.10.2020).

² Уголовно-процесуальний кодекс Республіки Армения : Закон Республіки Армения от 01.07.1998 // LEGISLATIONLINE : сайт. URL: https://www.legislationline.org/download/id/4261/file/Armenia_CPC_am2006_ru.pdf (дата звернення: 31.10.2020).

кримінальний процес», де розкривається поняття реабілітації, що поділяється на часткову і повну, визначається коло осіб, які мають на неї право, а також указується порядок відшкодування заподіяної шкоди та розкривається зміст майнової шкоди. Більше того, ст. 39 КПК Республіки Казахстан зобов'язує державний орган, що здійснює кримінальне провадження і безпосередньо ухвалив рішення про реабілітацію особи, офіційно просити в реабілітованого вибачення¹.

Слід також зазначити, що КПК Республіки Молдова не містить роз'яснення терміна «реабілітація», однак передбачає її у главі VII «Процедура відшкодування шкоди, заподіяної незаконними діями органів кримінального переслідування і судових інстанцій»².

Винятком є Україна, де досліджуване питання регулюється Законом України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 р.³ та Положенням про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» від 4 березня 1996 р.⁴ Однак приписи вказаних нормативно-правових актів інколи не лише не узгоджуються між собою з тих самих питань, а входять у суперечність. У контексті розгляду цього питання М. Є. Шумило цілком слушно зауважує, що така форма викладення нормативного матеріалу є розпливчатою і не сприяє чіткому роз'ясненню прав реабілітованих осіб. Більше того, такий підхід свідчить про те, що як інститут кримінально-процесуального права цей комплекс норм ще не сформувався, а розробка механізму реабілітації досі залишається незадовільною

¹ Уголовно-процесуальный кодекс Республики Казахстан : Закон Республики Казахстан от 04.07.2014 № 231-V // ЮРИСТ : сайт. URL: <http://ecoinfo.ecogofond.kz/ugolovno-processualnyjj-kodeks-resp-5/> (дата звернення: 31.10.2020).

² Уголовно-процесуальный кодекс Республики Молдова : Закон Республики Молдова от 14.03.2003 № 122-XV // Центр політико-правових реформ : сайт. URL: http://www.pravo.org.ua/files/___pdf (дата звернення: 31.10.2020).

³ Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-вр> (дата звернення: 31.10.2020).

⁴ Положення про застосування Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» : затв. Наказом М-ва юстиції України, Ген. прокуратури України, М-ва фінансів України від 04.03.1996 № 6/5/3/41 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-96> (дата звернення: 31.10.2020).

[11, с. 50]. До того ж окремі аспекти досліджуваної інституції, притаманні законодавству названих вище країн, в Україні не передбачаються. Із цього випливає, що сьогодні в нашій державі законодавча база, яка має забезпечувати належну регламентацію як безпосередньої процедури реабілітації, так і інших пов'язаних з її виконанням питань, потребує подальшого системного вдосконалення.

Здебільшого європейські країни у своєму арсеналі також мають нормативно-правові акти щодо реабілітації. Зокрема, у Франції окреслені аспекти регламентуються розділом КК Франції, присвяченим реабілітації (статті 133-1, 133-12, 133-17), а також статтями 782 і 783 КПК Франції. Зазначені положення поділяють реабілітацію на судову і правову, а наслідками її застосування є зняття судимості¹. На підставі викладеного можна стверджувати, що реабілітація у Франції не відповідає цьому поняттю в Україні, крім того, за французьким законодавством вона не породжує можливість відшкодування шкоди, оскільки не встановлює невинуватість реабілітанта.

Утім, регулювання питань, що безпосередньо стосуються поновлення прав та відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або необґрунтованими діями органів публічної влади та посадових осіб, перебувають в іншій правовій площині. Так, Закон Франції 1970 р. встановлює умови, за яких шкода компенсується особі в разі винесення виправдувального вироку або незаконного (необґрунтованого) тримання під вартою. Положення цього нормативно-правового акта знайшли своє відображення і в КПК Франції, зокрема у підрозділі III «Компенсації за утримання під вартою», в якому є норми, що стосуються компенсації шкоди, заподіяної необґрунтованим узяттям під варту, або в разі винесення виправдувального вироку (ст. 149). До того ж компенсація моральної та матеріальної шкоди є мірою правового захисту, що відшкодовується за заявою зацікавленої особи згідно з рішенням президента апеляційного суду Франції². Отже, порівняно з Україною зазначена процедура також має деякі відмінності. Водночас підтримуємо як позицію законодавця зазначеної країни, так і погляди вітчизняних науковців з приводу того, що процедура реабілітації має здійснюватися виключно судом.

Висновки

Здійснення процесуальної діяльності на засадах змагальності доречно не змінило підхід законодавця до сутності та значення

¹ Code pénal (France) // Légifrance : сайт. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719 (дата звернення: 31.10.2020).

² Art. 149 Code de procédure pénale // Légifrance : сайт. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000022147989/2006-06-09 (дата звернення: 31.10.2020).

досліджуваного кримінального процесуального інституту. Зрозуміло, що в цій статті розглянуто не всі важливі чинники, які мають безпосередньо впливати на належну реалізацію прав та законних інтересів учасників провадження, які підлягають реабілітації. Водночас вважаємо, що досягти дієвості та ефективності відповідної інституції можна лише за умови її чіткої регламентації. У зв'язку з цим, перш за все, положення ч. 1 ст. 3 КПК України повинні містити тлумачення терміна «реабілітація». Крім того, досліджуване поняття має знайти своє відображення серед завдань кримінального провадження. І, зрештою, не лише грошима можна згладити провину, а тому реабілітована особа, крім відшкодування шкоди та поновлення порушених прав, обов'язково має отримати офіційне вибачення від імені держави.

Список бібліографічних посилань: 1. Миролюбов Н. И. Реабилитация как специальный правовой институт. Казань : Типо-лит. ун-та, 1902. 66 с. 2. Безлепкин Б. Т. Вопросы реабилитации на предварительном следствии. Горький : МВД СССР, 1975. 36 с. 3. Низамов В. Ю. Институт реабилитации в уголовном процессе: проблемы применения и перспективы развития. *Ленинградский юридический журнал*. 2016. № 3 (45). С. 213–222. 4. Капліна О. В. Проблеми реабілітації у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 1998. 17 с. 5. Мазур М. Р. Захист прав та законних інтересів реабілітованих у кримінальному процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2012. 22 с. 6. Суховіліна А. О. Інститут реабілітації в кримінально-процесуальному праві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2012. 207 с. 7. Ченцов В. В., Тертишник В. М. Реабілітація жертв незаконних кримінальних переслідувань, політичних репресій та зловживань владою : підручник. Київ : Алерта, 2016. 324 с. 8. Бажанов А. В., Химичева О. В. Развитие института возмещения вреда за неправоудие в России XV–XIX вв. *Вестник Московского университета МВД России*. 2009. № 7. С. 116–119. 9. Глыбина А. Н., Якимович Ю. К. Реабилитация и возмещение вреда в порядке реабилитации в уголовном процессе России. Томск : Изд-во Томск. ун-та, 2006. 146 с. 10. Гуценко К. Ф. Если вас незаконно привлекали к уголовной ответственности. *Законодательство*. 1998. № 8. С. 56–64. 11. Шумило М. Є. Реабілітація в кримінальному процесі України : монографія. Харків : Арсіс, 2001. 320 с.

Надійшла до редколегії 03.11.2020

Hlobenko H. I. Current State of Normative and Legal Regulation of the Rehabilitation Institution in Criminal Proceedings of Ukraine

The author has carried out theoretical study of the current state of regulation of the rehabilitation institution in criminal proceedings of Ukraine, the immediate task of which is to protect human and civil rights and freedoms within relations between the state and an individual.

Numerous appeals to the ECHR by citizens of Ukraine, who have been illegally or unjustifiably prosecuted, as well as the existence of decisions in their favor indicate on the shortcomings of this institution.

The essence of the term of “rehabilitation” and its normative enshrinment in legislative acts at some historical stages of the world community development has been studied. It has been established that it was first used in medieval France to denote the pardon of a convict with the restoration of all his former rights. However, due to the development of social relations and a radical change in society’s attitude to sentencing, the concept of “rehabilitation” has become much broader than the original definition.

Based on the detailed analysis of theoretical developments of leading scholars, international and legal acts, criminal procedural legislation of Ukraine, some countries of the European Union and the post-Soviet space, special attention has been focused on significant shortcomings of legal regulation of the specified area of public relations in Ukraine. The author has suggested own vision of the concept of “rehabilitation”. The author has offered to refer it to the tasks of criminal proceedings stipulated by the provisions of the Art. 2 of the Criminal Procedura; Code of Ukraine. Besides, special attention has been paid to the fact that a rehabilitated person, in addition to compensation for damages and restoration of violated rights, must receive an official apology on behalf of the state for unjustified or illegal prosecution.

Key words: tasks of criminal proceedings, standards, institution, rehabilitation, compensation for damages, restoration of violated rights.

